

Život jako odvaha

Co je život, lze pozorovat zvenčí, ale je to možno „pozorovat“ také zevnitř, tj. prožívat to, zažívat, že žiju (já). Ale to znamená, že život zažívaný je něčím individuálním, naprosto soukromým, intimním, a také „jedinečným“, unikátním. A ta unikátnost je něčím, do čeho je možno se utíkat, ale čemu se lze také jakoby bránit, snažit se tomu uniknout, eventuálně to aspoň zčásti překonávat, a tak se toho, zase jen zčásti, jakoby zbavovat. Je to ve skutečnosti součást vědomí života (vědomí toho, že žiji); můžeme to pozorovat u malých dětí, že se bojí samoty, strachují se, když jsou samy a zažívají svou samotu, svou opuštěnost – brání se izolovanosti, právě tomu, že žijí jen svým životem a zvenčí čekají spíš ohrožení. ‚Život‘ v plném smyslu je pouze individuální (mluvit o životě louky, lesa nebo smečky či lidského společenství lze jen přeneseně, metaforicky), a tak to nese s sebou určitou omezenost, ohraničenost vůči jinakosti. Proto jen jedinečný jednatel může o sobě říci „já“; a když si toho je náležitě vědom, začne mluvit o „my“ nikoli ze zážitku a zkušenosti, ale zčásti ze strachu z izolovanosti, zčásti ze spásného zážitku úzkého osobního vztahu k druhému (obojí je člověku vlastní už od prvních dnů života, ne-li ještě dříve, i když bez uvědomění). Odtud je patrné, individuální život musí být od samého individuálního počátku hluboce a neodlučně spjat s odvahou. Tato jeho odvaha není jednostranná, ale je vždycky odvahou proti něčemu a ovšem také odvahou k něčemu (novému), ale předně a původně je odvahou k sobě (i když tu jde zajisté o odvahu neuvědomující si sebe jako odvahu, jako že vůbec život není předně a původně životem lidským, nýbrž životem subjektivním, tj. životem subjektu, a tak nejde o odvahu člověka, ale o odvahu subjektu, ať už jakékoli „ontologické“ roviny).

(Praha, 190327-3.)